

İLMİYLE ÂMİL OLMAYANLARIN AKİBETİ

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn ve şefî'l-müznibîn ve imâmü'l-müttakîn Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emma ba'd:

Fekale Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem.

إِنَّ فِي جَهَنَّمَ أَرْحِيَةً تَدُورُ بِالْعُلَمَاءِ فَيُشْرِفُ عَلَيْهِمْ
مَنْ كَانَ عَرَفَهُمْ فِي الدُّنْيَا فَيَقُولُونَ: مَا صَيَّرَكُمْ
إِلَى هَذَا؟ وَإِنَّمَا كُنَّا نَتَعَلَّمُ مِنْكُمْ فَيَقُولُونَ:
إِنَّا كُنَّا نَأْمُرُكُمْ بِأَمْرٍ وَنُخَالِفُكُمْ إِلَى غَيْرِهِ

*Inne fî cehenneme erhıyeten tedûru bi'l-
'ulemâi fe-yüşrifu 'aleyhim men kâne 'arafe-
hüm fi'd-dünyâ fe-yekûlûne mâ sayyaraküm*

ilâ hâzâ ve innemâ künnâ nete'allemü min-küm fe-yekûlûne innâ künnâ ne'mürüküm bi-emrin ve nühâlifüküm ilâ ğayrihî.

Sadaka Resûlüllâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Peygamber sallallahu aleyhi vesellem efendimiz Deylemî'nin kaydettiğine göre, Ebû Hüreyre radiyallahuanh'den şöyle buyurmuş;

Inne fî cehennemde erhıyeten. Cehennemde değirmenler vardır. Değirmenler vardır cehennemde. Değirmen buğday öğütür ama bu değirmendeki değirmenler, cehennemdeki değirmenler. *Tedûru bi'l-'ulemâi.* Âlimleri öğütür, ulemâyı öğütür. Çatır çatır aralarında taşlarının, dişlerinin arasında ulemâyı öğütür.

Fe-yüşrifu 'aleyhim men kâne 'arafehüm fi'd-dünyâ. Dünyada o âlimleri tanıyanları, tanıyanlar gelirler bakarlar. Bakarlar böyle ve derler ki;

Fe-yekûlûne mâ sayyaraküm ilâ hâzâ.

Sizi bu hale ne getirdi?

Niye böyle cehenneme düştünüz?

Niye böyle cehennemin değirmenlerinin taşları arasında böyle ezilip ezilip ezilip azap görüyorsunuz?

Niye böyle oluyor?

Ve innemâ künnâ nete'Allemü Minküm.
Biz sadece sadece sizden öğreniyorduk. Öğrendiğimiz bilgileri.

Nasıl oldu da siz buraya düştünüz?

Böyle bilgileri sizden öğreniyoruz derler.

Fe-yekûlûne. O âlimlerde der ki;

Innâ künnâ ne'mürüküm bi-emrin. Biz dünyadayken size bir şey emrederdik, şunu yapın diye.

Ve nühâlifüküm ilâ ğayrihî. Ama kendimiz o işi öyle yapmazdık, aksini yapardık. Size size söylediğimize muhalif olan, aykırı iş yapardık. Yani ilmini uygulamayan, halka talkın verip kendi salkım yutan, efendim halka doğru yola gösterip kendisi yamuk giden, efendim bilgisi olan kimselerin, cehennemde çok şiddetli azap görüp, böyle değirmen taşları arasında danelerin ezildiği gibi ezilip, azap görecekleri bildiriliyor.

a. Cehennemde Bir Vadi

Yine bir başka hadîs-i şerîf.

الْوَادِي إِنَّ فِي جَهَنَّمَ لَوَادِيًا تَسْتَعِيدُ جَهَنَّمَ مِنْ ذَلِكَ
مِائَةً مَرَّةً أُعِدَّ ذَلِكَ الْوَادِي فِي كُلِّ يَوْمٍ أَرْبَع

لِلْمُرَائِي مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ: لِحَامِلِ كِتَابِ اللَّهِ
وَلِلْمُصَدِّقِ فِي غَيْرِ ذَاتِ اللَّهِ وَلِلْحَاجِّ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ
وَلِلْخَارِجِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Inne fî cehenneme le-vâdiyen teste'îzü cehennemü min zâlike'l-vâdî fî külli yevmin erba'a-mieti merratin ü'ıdde zâlike'l-vâdî li'l-mürâî min ümmeti Muhammedin li-hâmili kitâbillâhi ve li'l-mütesaddıki fî ğayri zâtillâhi ve li'l-hâcci ilâ beytillâhi ve li'l-hârici fî sebîlillâhi.

Cehennemde bir vadi vardır ki, buyuruyor İbn Abbâs *radıyallahuanhumadan*, *Taberânî*'nin rivayet ettiğine göre.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

Cehennemde öyle bir vadi vardır ki, azabı öyle korkunçtur, öyle fenadır ki.

Teste'îzü cehennemü min zâlike'l-vâdî fî külli yevmin erba'a-mieti merratin. Cehennem bu vadinin içindeki azaptan, Allah'a günde dört yüz defa sığılır. Aman Ya Rabbi! Ay aman Yarabbi! diye cehennem Allah'a sığılır. Bu vadinin şerrinden sana sığılırım diye.

Ü'ıdde zâlike'l-vâdî. Bu vadi hazırlanmıştır. Kimler için?

Li'l-mürâî. Riyakârlar için, riyakâr için.

Min ümmeti Muhammedin. Ümmeti Muhammed'den riyakâr olan kimse için hazırlanmıştır bir.

İkincisi. *Li-hâmili kitâbillâhi.* Allah'ın kitabını ezberlemiş, hafız olmuşlar için. İki. Ama burada *vav* yok. Yani Allah'ın kitabını ezberlemişte gene mürailik yapıyor, riyakârlık yapıyor. Onlar için, riyakâr hafızlar için. *Vav* yok, çünkü arada.

Ve li'l-mütesaddıki fî ğayri zâtillâhi. Allah rızası için değil de, başka bir maksatla sadaka veren, gösteriş olsun diye *vesaire vesaire*. Yani bin bir türlü sebeple verebilir. Oyun, aldatmaca efendim filan gibi sebeplerle efendim.

Ve li'l-hâcci ilâ beytillâhi. Allah'ın beytine, Kâbe'ye hac yapmaya gidenler içindir bu vadi.

Ve li'l-hârici fî sebîlillâhi. Ve Allah rızası için cihad etmeye, yapılan bir savaşa gitmek üzere evinden çıkanlar içindir, yani mücahitler içindir. Ama bunların hangileri?

Mürâi olanları. Yani riyakâr olanları, samimi olmayanları. Yani Kur'an ezberlemiş samimi değil, efendim sadaka veriyor samimi değil, hacca gidiyor samimi değil, cihada çıkıyor samimi değil. Öyle olunca efendim onları cezalandırmak için Cenâb-ı Hak Teâlâ böyle efendim cehennemde şiddetli azap olan korkunç bir vadi yaratmış. Allahu Teâlâ hazretleri bizi riyakârlıktan ve Allah'ın seveceği güzel amelleri, Allah'ın sevmeyeceği cezalandıracağı bir şekilde ters yapmaktan korusun.

Hacca gitmek güzel, cihad etmek çok güzel, en kıymetli ibadet. Kur'an'ı ezberlemek çok güzel. Sadaka vermek çok güzel. Ama böyle güzel amelleri yaptığı halde, Allah rızası için yapmayınca, riyakârca yapınca, ihlâsla olmayınca, art niyetle yapılıncaya, o zaman hiç kıymeti kalmıyor. İşte bu da amellerin, ibadetlerin afetlerini bilmekten geçiyor, bu şeyden kurtulmak. Bilmemekten oluyor bu. Yani insan namaz kılınca ille sevap alacak diye bir şey yok. Namazı güzel kılmazsa sevap kazanmaz, günaha girer, Allah'a yaklaşmaz, Allah'tan uzaklaşır efendim mükâfat almaz, azap görür. Hacca gidince herkes ille sevap alacak diye bir

şey yok. Haccı yapışına bağlı. Haccı yapışındaki niyete bağlı. Sadaka verince ille sevap kazanacak diye bir şey yok. Sadakayı ne niyetle verdi, art niyetli mi, her şey ona bağlı. Onun için hangi ibadet, hangi şeyler, ibadetlerin sevaplarını kaçırır diye bunu iyice bilmemiz lazım. Ve bunu öğretmemiz lazım. Aman evladım aman arkadaşım, aman kardeşim, aman komşum, aman dostum, aman azizim, şöyle yapma, şöyle yaparsan sevabı kaçar, kıymeti kalmaz diye öğretilmesi lazım bunların.

b. Her Gecenin Lütфу

Ve üçüncü hadîs-i şerîf.

إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ
عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ

İnne fi'l-leyli le-sâ'aten lâ yüvâfikuhâ 'abdün müslimün yes'elulallâhe azze ve celle fîhâ hayran min emri'd-dünyâ ve'l-âhirati ve zâlike külle leyletin.

İmam Ahmed b. Hanbel, Müslim, İbn Hibbân Câbir radiyallahuanh'den rivayet etmişler.

Gecede öyle bir zaman vardır ki, o zamana tesadüf edip kalkıp ibadet etti mi, bir Müslüman kul. Allah'tan ne istese aziz ve celil olan Allah'tan ne istese, efendim hayırdan, dünya işlerinden ya da ahiret işlerinden, hayır olarak ne istediye. *İllâ a'tâhu iyyâhu*. İlle Allah onu ona verir, muhakkak verir yani. Gecenin gecede efendim kalkıp ibadet edene, istediğini Cenâb-ı Hak verir. Hem dünya isteğini verir, hem ahiret isteğini verir.

Ve zâlike külle leyletin. Bu her gecedir. Sadece belli bir geceye, yılın belli gecelerine, mübarek gecelerine veya Cuma gecesine filan mahsus da değildir. Her geceye böyledir. Efendim kalkıp ibadet edip de efendim Allah'tan maddi ve manevi dünyevi uhrevi ne dileği isterse o, Allah ona verir.

Başka hadîs-i şerîfler de geçiyor ki efendim Cenâb-ı Hak kullarına seslenirmiş. Semaî dünyaya nüzul eyleyip, seslenirmiş ki;

Yok mu benden afv u mağfiret isteyen onu affedeceğim, haydi istesin.

Yok mu benden bir talebi olan, dünyaya ahirete ait, talebini beyan eylesin, ben ona talep ettiđi Őeyi bahŐedeceđim.

Yok mu bir ihtiyacı olan, ihtiyacını söylesin, ihtiyacını gidereceğim.

Yok mu bir hasta olan, Őifa isteyen, istesin Őifasını vereceğim diye. Bu taa imsak vaktine kadar devam edermiŐ. İmsak vakti olup da gece bitince, yani sabahın vakti girince, artık kesilirmiŐ. O arada kalkıp da;

Ya Rabbi! Ben Şunu istiyorum Ya Rabbi! Ben bunu istiyorum diyene de, Cenâb-ı Hak veriyor. Onun iÇin tabi kusurların affını da isteyince kusurları da af oluyor insanın, mağfiret oluyor, af oluyor. Onun iÇin akıllıca olan, yapmamız gereken ĉok kârlı iŐlerden birisi de gece ibadetine alıŐmak. Gece ibadetine kalkmak. Sahurdan önce saati kurup, gecenin bir vaktinde kalkmak, abdest almak, namaz kılmak ve duasını namazdan sonra dileklerini istemek. Böyle yapanlar kazanır. Bu tarih boyunca böyle olmuŐtur, Âdem atamızdan Peygamber Efendimize kadar, Peygamber Efendimizden bizim zamanımıza kadar daima böyle olmuŐtur. Gecenin o vakti gğn kapıları aĉıktır. Dua edenin duaları mstecâbtır. Gece ibadetine

kalkmak eski Salih kulların, eski âbid, zâhid kulların çok eskiden beri yapa geldikleri gelenektir. Çünkü geceleyin yapılan ibadeti kimse görmez. Herkes uykuda, yani riya yoktur, gösteriş yoktur, sırf Allah rızası içindir, Allah bilir.

Halbuki gündüz gitsen bir camiye, orda namaz kılsan, belki efendim birileri görecek, vay be diyecek efendim sen de belki birisinin görmesinden memnun olacaksın. Hoşlanacaksın filan. Sonunda adam zekâtını verecek. Hangi zengin nerde namaz kılıyor, hangi camide kılıyor, hangi vakitte kılıyor? diye onu gözetleyip, oraya giden insanları çok gördüm ben Suud da filan. Zenginin hangi safın yanında durduğu, nerde namaz kıldığını bilip huuup kuş gibi hemen yanına geliyorlar martılar gibi, duruyor karşısında, adam elini cebine sokuyor, bir şey tutuşturuyor, sevine sevine gidiyor. Ucundan görünüyor paranın rengi mengi, efendim külli-yetli şeyler veriyor demek ki adam, zengin. Onlar da onu biliyorlar. Efendim ya o onun o camiye gelmesi, orada namaz kılması, oturması, Kur'an okuması, aklı Kur'an'da değil ki gözü adam ne zaman gelecek de, nasıl oturacak, hangi zamanda ben şey yapayım diye kıymeti yok. Gündüz ihtimal var. Riya olma. Yani

sen riyakâr bir insan değilsin ama riya oluverir. Yaptığın iyi bir ameli bir kere söylersen sevabı kaçar, bir kere daha söylersen riyaya yazılır. Yani ben dün akşam işte kalkmıştım da, Allah nasip etti de dört rekât namaz kıldım filan.

Ondan sonra ha sen insanlara bunu söyledin mi sevapları kaçar. Ondan sonra bir daha bir başka insana yahu ben dün akşam kalkmıştım da tam işte tespih çekerken, namaz kılar-ken eh hop şöyle oldu, pat böyle oldu, ha bir kere daha söyledin riyakâr. Bu adam riyakâr. Mürâi diye yazıverirler. Kur'an'ı şey hadîs-i şerîfler de böyle bildiriliyor. Ama geceleyin kimse kimin ne yaptığını bilmiyor, karanlık, herkes evine çekilmiş, burada gösteriş riyakârlık olmadığından gece ibadeti makbul oluyor. Riyakârcı yapılan en güzel ameller bile makbul olmuyor.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi riyaadan korusun. Her işimizi riyaadan uzak, ihlâslı,

Allah'ın sevdiği şekilde yapmaya cümlemizi muvaffak eylesin. Yolunda daim eylesin. Güzel edeplere sahip eylesin. Güzel huylara

sahip eylesin. Cennetiyle cemaliyle cümlemizi
cümlelerinizi müşerref eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

